

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 5. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Še o polomu „Slovenske ljudske fronte“.

V zadnji »Delavski fronti« smo javili našim čitateljem, da je »slovenska ljudska fronta«, ki so jo točno pred letom dni skrpali skupaj levi in desni marksisti, dr. Kukovec in slovenski mačkoveci, šla v franže. Za to »ljudsko fronto« pač ne bo žalovanja. Bili so v njej sami generali brez vojske, ker jim ljudstvo ni šlo na lim. In sedaj so se še ti generali sprli med seboj. Kako oster je ta spor, ga prav nazorno osvetljuje borba, ki se je začela med dvema lističema, ki sta se še do nedavnega medsebojno lepo božala, danes pa se dražita z najostrejšimi koprivami. Socialistična »Delavska politika« in Kukovecva »Neodvisnost« se dajeta med seboj, da je veselje. Našim čitateljem bomo v zabavo in ilustracijo priobčili nekaj takih »cvetk«:

Socialisti so potem, ko so izvedeli, da sta se obe zavezniški skupini, dr. Kukovec in dr. Lončarjeva, med seboj sprli, poslali obema sledeč dopis: Mi socialisti smo se s skupino »Slovenske zemlje« dne 20. julija 1936 zedinili na konkreten skupen akcijski program, pri čemer smo si v vseh drugih, svetovnonazornih, političnih in socialnih vprašanjih pridržali popolno svobodo. Kakor izvemo, se je tedanja Vaša skupina sedaj razdvojila. Ker torej ne obstoja več naš tedanji sopogodbenuk, je tudi dogovor od 20. julija 1936 postal brezpredmeten. Samo ob sebi pa je umevno, da bomo tudi v bodoče delovali za zahteve, ki jih je obsegal akcijski program, ker so te zahteve bistven del našega aktualnega političnega programa.

Na to njihovo pismo pa jim je dr. Kukovec odgovoril: Vaše pismo 3. t. m. sem smatral potrebnim prebrati zaupniškemu sestanku kmetско-delavskega gibanja za Slovenijo 13. t. m., ki je sprejel sledečo resolucijo:

Dogovor dne 20. julija 1936 med socialisti in »Slovensko zemljo« je imel namen odtrgati vodstvo socialnih demokratov od tabora centralistov in unitaristov in ga pridobiti za misel skupnosti kmeta in delavca, ni pa bil namen, da da pogodbenikom priložnost enostranske in po lastnih taktičnih koristih soditi utrjenost drugega pogodbenika. Odpovednemu pismu vodstva socialnih demokratov se zato čudimo in ugotavljamo, da je čisti račun za slovenski politični razvoj ugodnejši nego skupnost, če se tudi po sklenitvi dogovora vztraja v centralizmu in unitarizmu.

Po izraženi želji, da se odkloni javno razpravljanje o stvari, ki bi mogla socialistične množice oškodovati, vama to sporočam izražajoč sam iznenadenje radi nepriznavanja obstanka struji, ki jo čutijo celo taki, ki so vse prej nego naši zavezniki. Z vsem spoštovanjem in pozdravom dr. Kukovec.

Na dr. Kukovecovo pismo pa sta odgovorila socialistična generala »sodrug« Petjejan in Eržen: Ko sem se vrnil z dopusta, sem prejel od Vas pisano pismo od 18. t. m., ki po svoji nečuvnosti dokazuje, da ste ga pisali po narekovanju tistih uskokov, ki se skrivajo za Vašimi pleči. Osebnost Vas obžalujeva, da prevzemate za take stvari odgovornost in sva samo vesela, da sva rešena vsake zveze z Vašo okolico. Od Vas izraženi želji, naj se odkloni vsako javno razpravljanje o tej stvari, se ne moreva priključiti, ker je v prid zdravemu razvoju našega javnega življenja, da se škodljivi izrastki, kadar je treba, tudi javno ožigosajo.

Maribor, dne 6. julija 1937. — Z vsem spoštovanjem Josip Petjejan l. r. Eržen Viktor l. r.

Obenem je »Delavska politika« k tej korespondenci še dodala:

S tem zaključujemo svojo korespondenco z »gibanjem« dr. Kukovca.

Na splošno pa naj dodamo še tole: V gibanje dr. Kukovca so vstopili ljudje, ki so se skušali uveljavljati že v vseh mogočih gibanjih in strankah; po nastopu diktature pa smo jih videli v taboru Živkoviča, kot aktivne pobornike fašizma ali pa kot plačane slugе in sodelavce Jevtič-Marušičevega centralističnega in unitarističnega režima. (Čudno: in s takimi ljudmi so se vezali naši socialisti!) Poleg njih, ki so glavni nasprotniki socialističnega

Najvišja počastitev slovenske katol. prosvete.

V nedeljo se je vršil v Kranju prosvetni tabor kranjske dekanije. Vsa katoliška društva naše Gorenjske so se ga udeležila. Nad 20.000 ljudi se je iz bližnje in daljne okolice zgrnilo v Kranj, ki je bil ves v zastavah in z zelenjem okrašen. Veličastnega tabora, kakor ga Gorenjska še ni videla, sta se udeležila tudi oba slovenska ministra dr. Korošec in dr. Krek ter ban dr. Natlačen. Množice so zlasti slovenskega voditelja dr. Korošca navdušeno pozdravljale. Najvišjo počastitev pa je doživela naša prosveta z obiskom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in njegove soproge princeze Olge. Prisostvovala sta slavnostnemu zborovanju na Glavnem trgu v Kranju ter mimohodu gorenjske katoliške mladine ter si ogledala tudi prosvetno razstavo, ki ponazoruje zgodovino prosvetnega dela v kranjskem okraju. Množice ljudstva so ju pozdravile z nepopisnim navdušenjem.

Prosvetni voditelji so pred njima v izbranih besedah razčlenili cilje našega prosvetnega dela, ljudstvo pa jima je s svojim zadržanjem, s svojim discipliniranim nastopom kakor tudi z impozantnim številom delujočega članstva pokazalo, da si je te cilje osvojilo in da skuša po njih uravnavati svoje življenje. Iz vsega ogromnega zborovanja je dihal iskrena ljubezen do države in do njenih najvišjih predstavnikov, neporušljiva ljubezen do slovenske domovine in neomajna zvestoba do verskih svetinj. Najvišji predstavnik države, knez namestnik Pavle je z lastnimi očmi videl nepotvorjen obraz naše prosvete, ki zre iz dolgotrajnega, trdega, vztrajnega in idealnega dela, ne pa iz praznih besed, ki v dejstvih nimajo opravičila. Slovenska prosveta je bila z njegovim obiskom na kranjskem taboru odlikovana ter je dobila zadoščenje, kot si ga ni nadejala.

V organizacijo!

Težko je danes življenje delavca v industriji, neprimerno težje pa je življenje podeželskega delavca, kateri zasluži par borih krajcarjev čez poletje, da se za silo preživi — ako nima družine — pozimi pa navadno tudi tega ni.

Naravnost obupne pa so razmere, kjer je družina, kjer je mnogo otrok. V večni borbi za kruh je oče otopel in mati z neko težko skrbjo gleda na življenje. Kje je pomoč?

V organizaciji je pomoč in rešitev, to pritrudi skoro vsak, ne stori pa v tem smislu ničesar, ampak čaka in trpi, z njim pa trpi tudi njegova družina.

Prav gotovo je v Sloveniji najmanj 150 tisoč ljudi, ki pripadajo k podeželskemu delavstvu, pa ni nobenega zakona, ki bi te ljudi ščitil. Imeli bi lahko vsaj dva poslanca v državnem zboru, pa ni nobenega. Stanovske zavesti in solidarnosti ni nič, vsak je prepuščen samemu sebi, kvečjemu se jih vsako zimo spomni banovina z večjo ali manjšo pošiljko koruze in to je tudi vse.

Neizpodbitno je, da je podeželsko delavstvo poseben stan, brez pravic, brez bodočnosti, s podedovano revščino, pa z vsemi dolžnostmi, ki jih imajo drugi stanovi, in vendar ima tudi ta naš podeželski delavski stan kladivo in nakovalo svoje sreče v svojih rokah.

razrednega pokreta, pa so našli v tem »gibanju« zavetišče tudi ljudje, ki jim je višek revolucionarnosti: rušenje socialističnega delavskega gibanja, razrednih strokovnih in kulturnih organizacij. Konkretno naj omenimo: propagiranje nekih tobožnih slovenskih strokovnih organizacij po zgledu Mačkovega HRS na Hrvaškem, podpiranje elementov v rudarskih revirjih, ki so bili izključeni iz razredne strokovne organizacije, lker so organizacijo denuncirali oblasti, poskuse, privabiti posamezne zaupnike socialističnega gibanja v »slovensko gibanje« in sistematično obrekovanje predstavnikov socialističnega gibanja.

Na ta izvajanja »Delavske politike« je reagiral glasilo dr. Kukovca »Neodvisnost« v članku pod naslovom »Mrak duhov«, v katerem opozarja, da so sedanji voditelji slovenskega marksizma napravili iz socialistične stranke le problem trenutnega osebnega računa in konjunktura. Zaigrali so s tem vlogo socialistične stranke v narodu, ki se pod njihovim vodstvom vedno bolj odtujaše splošnim in narodnim problemom. Prevladali so v stranki ljudje, ki nimajo ne srčne ne umske kulture, ki samo ponavljajo kot gramofonske plošče priučene fraze. Socialisti so se pridružili »ljudski fronti«, ker so mislili, da bodo razpisane volitve ter se bodo pod to firmo lažje borili za mandate. Kar se pa tiče Živkoviča in plačancev Jevtičevega režima, pa zahteva »Neodvisnost«, naj

Tovariši sotrpini! Pomagajmo si sami! Ruski pisatelj Gorkij je zapisal nekoč: »Ljudje božji, usmilit se sami sebe in pomagajte si sami!« Tudi za nas, tovariši, velja ta vzklik: Usmilimo se sami sebe in svojih družin in pomagajmo si sami, pomagajmo si na ta način, da vstopajmo v delavsko organizacijo ZZD. Le tako smemo upati na izboljšanje. Pri bodočih državnoborskih volitvah pa morata vsaj dva naša zastopnika priti v Beograd!

Poglejmo samo malo po svetu, kako se tam živi in vendar je to v pretežni meri pripisovati dejstvu, da so po svetu — seveda ne povsod — sijajno organizirani.

Organizacija sestoji iz posameznikov, zato mora tudi pri nas vsakdo v organizacijo — tudi ti, tovariši, ako nočeš biti izdajalec svojega stanu in svojih koristi. Ako priznaš resničnost teh vrstic, potem bodi toliko mož, da se vpišeš v organizacijo ZZD.

Dolžnost vsakega je, da tedensko vsaj eno urico žrtvuje za celokupnost. S tem, da pomaga drugim, bo pomagano tudi tebi. Vprašaj za svet centralo ZZD v Ljubljani, radi ti bodo ustregli. Poišči si dobrih tovarišev in že imate svojo podružnico.

Pri vsem pa je treba vztrajnosti in potrpljenja, posebno pa žrtve. Čim več žrtve doprineseš, tem več bo tudi uspeha in blagoslova božjega. F. L.

blagovoli »Delavska politika« navesti ime-na. Radovedni smo nanje. Kar pa se tiče socialistov, ki niso hoteli prelomiti dane besede in sklenjenega dogovora s kmečko-delavskim gibanjem in so ostali nadalje v fronti demokracije ter so zato, ker niso hoteli izdati skupne fronte, po mnemu podpisnikov »uskoki«, o tem bo govorilo še sodišče. Glede ostalih podtikanj v »Delavski politiki« se nam upira pero, da bi nadalje pisali. Gotovi stavki mejijo že na denunciacijo. Ali je vobče mogoče tako strahovit padec v temo? Ali se ni moglo prihraniti našemu delavstvu te sramote? V našem gnezdu ne gnezdijo nobeni eksotični ptiči. Niti ne gnezdijo skriti prevratni elementi, niti taki, ki so direktno ali indirektno v zvezi z denarnimi poverbami pri delavskih podjetjih.

Zanimivo, kaj! Lepo izgledajo v takem ogledalu socialistični voditelji. Dobro je le, da so se v tej vojni spoprijeli med seboj samo generali! Ljudstvo je stalo že od vsega početka »ljudske fronte« in stoji danes z zasmehom ob strani ter opazuje to papirnato borbo ljudi, ki so se mu hoteli vsiliti za »voditelje«.

Gospodje generali so eno leto združeno delovali in se med tem časom drug drugega študirali, zato čujmo, delavci, kaj so naštudirali drug o drugem in kakšne fotografije sedaj prednašajo javnosti! Te »fotografije« so silno zanimive, zato jih bomo še priobčili — če se ne bodo seveda zopet pobotali in — utihnili...

Kam jadra JSZ?

Znana slovenska revija »Dom in svet« doživlja zadnje čase »velike uspehe«. Pohvale in poklone dobiva iz vse naše domovine. Objavila je namreč nedavno članek g. E. Kocbeka z lepim naslovom »Premišljevanja«, v katerem se nam avtor predstavi kot eden najvnetejših in najidealnejših zagovornikov boljševiške Španije.

Spravil je skupaj nešteto netočnosti in natolcevanj, ki jih je podkrepil s še manj gotovimi dognanji. Že takoj v uvodu svojega članka opozarja na zgodovinsko krivdo španskega krščanstva. Pravi, da v Španiji sploh ni bilo nikjer komunistov in da služi ta trditev španskim nacionalistom le za pretvezo, da lažje nastopajo proti proletarskemu razredu. Omenja tudi težka dejanja nad špansko Cerkvijo in njenimi verniki, sicer jih obsoja, v isti sapi pa navaja tudi vzroke za ta dejanja. Pri tem dolži špansko duhovščino, da je vedela za upor in da je svoje vernike javno pozivala, da se upro. V svojem članku je spremenil španske samostane v prave trdnjave in pri tem namiguje, da se je duhovščina sama aktivno z orožjem udeleževala upora.

Te težke in prozorne laži je prinesel »Dom in svet«, zato mu pa poje slavo in hvalo ves naš svobodomiseln tisk, kajti ta premišljevanja, ki jih je napisal g. E. Kocbek, »voditelj mlajše katoliške inteligence«, kakor ga laskavo in zasmehljivo obenem naziva ves naš svobodomiseln tisk, so njim, to je framasonom in komunistom, tako rekoč z jezika vzeta. Že dosedaj so radi iznašali gorostasne vesti o španski vojni, zdaj pa lahko ponavljajo laži, sklicujoč se na »katoliškega« pisatelja, ki je istega mišljenja. Zdej naj g. E. Kocbek pogleda, kakšne prijatelje in sodnike si je pridobil s svojim sodobnim »Premišljevanjem« in kakšno lepo poslastico je serviral framasonom in komunistom!

In ta prijatelj komunistične in boljševiške Španije se je udeležil nedavno občenega zbora JSZ. Kam jadra JSZ, ki si šteje v čast, da je hotel ta gospod prisostvovati njenemu občenemu zboru? Ali se je potem čuditi, da katoliško delavstvo vedno bolj zapušča to ladjo, ki izdaja Krekove in Jegličeve ideale?!

Zakaj se je ustanovila ZZD?

»Socializem, naj se motri kot nauk ali kot zgodovinsko dejstvo, ali kot akcija, če ostane res socializem, se tudi potem, ko je v tistih stvareh, ki smo jih omenili, popustil resnici in pravici, ne more v sklad spraviti z verskimi nauki katoliške cerkve, zakaj njegova zamisel človeške družbe je popolnoma tuja krščanski resnici,« pravi sedanji papež v svoji znameniti okrožnici »Quadragesimo anno«.

»Ustvaritev takih razmer in take družbe zahteva smotrenega, doslednega, brezkompromisnega delovanja. To delovanje se pa mora izvajati le v čisto določenem gibanju. To gibanje ima že svoje ime, in sicer socializem...« piše »Delavska pravica« 7. junija 1934.

»Religiozni socializem, krščanski socializem, so protislovni izrazi: nihče ne more biti obenem dober katoličan in pravi socialist,« zopet pravi papež v isti okrožnici.

»Kongres krščanskih socialistov« (JSZ) se glasi kljub temu podnaslov na 1. strani »Delavske pravice« dne 1. julija.

Da mu je papeževa okrožnica popisana cunjja papirja, je izjavil neki funkcionar JSZ. »Quadragesimo anno« je napadalno orožje starinov in njihovih hlapčičev, piše krščansko socialistična »Beseda« 1. 1933.

»Delavska pravica« z dne 1. julija pa se še vedno vprašuje o vzrokih pojava ZZD, ko ima »vendar JSZ dolžnost, da brani in varuje z vsemi silami dediščino dr. J. E. Kreka — JSZ...« Naj nikar ne omakežujejo njegovega imena s takimi smešnimi trditvami, ker JSZ že dolgo ni več to, kar je včasih bila in že dolgo več v polni meri ne vrši nalog, radi katerih je bila ustanovljena. Zdej upamo, da tega vprašanja ne bo več, ker že iz par gornjih citatov lahko vidijo vzroke ustanovitve ZZD, ki so jim bili sicer že prej znani, a so nalašč ustanoviteljem ZZD podtikali osebne in strankarsko-politične namene.

Naročajte „DELAVSKE FRONTA“!

Mi nismo nikakor »pipčarsko društvo«, kakor »Delavska pravica« namigava v svojem znamenitem »Babilonu«, česar se pisec dotičnega članka lahko sramuje. Gledajo naj, da JSZ ne bo kmalu postala kaj podobnega tako v pogledu velikosti,

kakor tudi, kar se tiče barve pipčevega ročaja. Mi zahtevamo že enkrat mir, ker se nam zdi škoda papirja (ki ga »Delavska pravica« ne štedi), da bi na take »pipčarske« izjave in neresne trditve vedno odgovarjali.

Politične vesti.

Senat in skupščina razpravljata sedaj o predlogih in novih zakonih. Senat je sprejel trgovinski zakon, sedaj pa obravnava zakon o prekrških, ki ga je skupščina odobrila. Zatem bo obravnaval zakonski osnutek o kovanju denarja. Skupščina pa se je te dni bavila z raznimi interpelacijami, prihodnji teden pa začne obravnavati konkordat z Vatikanom. O konkordatu sta razpravljala že klub poslancev JRZ ter klub skupščinske večine ter sklenila, da glasujeta soglasno za predloženi osnutek.

Načelnik našega štaba v Parizu. Načelnik jugoslovanskega generalnega štaba general Nedić je obiskal Pariz, kjer je bil sprejet z vsemi vojaškimi častmi. Obisk je izzval veliko zanimanje v svetovnem časopisju ter pišejo vsi veliki listi o konferencah, ki jih je imel naš general s predstavniki francoske vojske.

Kardinal Pacelli v Franciji. Vatikanski državni tajnik kardinal Pacelli je prišel v Francijo na uradni obisk kot zastopnik sv. očeta. Sprejeli so ga z vladarskimi častmi. Udeležil se je veličastne katoliške verske manifestacije v Lissieuxu, kjer je bilo zbranih 300.000 vernikov, ter je imel velik govor, v katerem je ostro obsodil postopanje Nemčije, ki preganja katoliško vero. Vsa francoska javnost smatra obisk kardinala Pacellija za zelo važen dogodek.

Kongres francoskih socialistov se je vršil v Marseillu. Pokazalo se je, da med socialisti ni enotnosti. Razne struje prevladujejo v stranki, eni so za to, da ostanejo socialisti še naprej v »ljudski fronti« in podpirajo sedanjo vladu, drugi pa so za to, da gredo skupaj s komunisti vred v opozicijo, ker je očitno prijetnejše sedeti brez odgovornosti in kritizirati, kakor pa nositi odgovornost na vladanju drugih. Blum je imel težek posel, da je dobil večino delegatov za sebe ter tako rešil sedanjo vladu, v kateri bodo socialisti še naprej sodelovali. Poznavalci razmer v francoski socialistični stranki pa pravijo, da ta kongres ne bo brez posledic in da bodo socialisti v Franciji doživeli potres. V tem smislu pišejo tudi francoski časopisi.

Vprašanje kontrole španskih mej še vedno ni rešeno, ker londonski odbor za nevmešavanje ni mogel priti do konkretnih zaključkov. Ker se kontrola špansko-portugalske meje še dosedaj ni uveljavila, je Francija ukinila kontrolo tudi na francosko-španski meji, vendar drži Francija zaenkrat svojo mejo še zaprto za izvoz orožja. Sedaj je Anglija stavila nov pred-

log, po katerem naj se tudi generalu Francu prizna značaj vojskovoje se stranke z omejitvijo, da ne sme izvajati blokade na odprtem morju ter pod pogojem, če se odpokličejo vsi inozemski prostovoljci, ki služijo tako na Francu kakor na valencijski strani. Ta predlog pa zopet ne odobravajo ne Nemci ne Italijani in zdi se, da odbor za nevmešavanje še dolgo ne bo mogel kaj pametnega skleniti. Med tem traja vojna na Španskem nemoteno naprej. Na baskovski fronti so boji prenehali, zato pa so tembolj srditi na madridski fronti. Rdeči so začeli z veliko ofenzivo, da bi osvobodili Madrid železnih Francovih klešč. Skrajša so dosegli tudi neke uspehe, potem pa so nacionalisti njihovo ofenzivo ustavili ter prešli sami v protinapad. Valencijski rdeči vladi mora iti že precej za nohte, ker je odredila splošno mobilizacijo vseh za vojno sposobnih moških. Odziv pa je bil le slab ter se je prijavilo komaj nekaj tisoč ljudi. Španci so se pač že naveličali vojne, pa pustijo, da se tepejo mesto njih inozemski prostovoljci.

Angleži so posodili Francu milijarde. Z odobritvijo angleške vlade so dale angleške banke generalu Francu posojilo v znesku 12 milijard dinarjev, ki ga bo uporabil za nakup bencina in vojnega materiala. General Franco pa je zastavil za to posojilo španske rudnike. Na ta način si bo Anglija v slučaju Francove zmage zagotovila odločujoč vpliv v Španiji.

Med Kitajsko in Japonci je prišlo brez prave vojne napovedi do vojne. Japonci so hoteli zasesti dve kitajski provinci okoli Pekinga, kitajsko vojaštvo pa se jim je uprlo ter je tako prišlo do spopada. Vršilo se je že več bitk, v katerih so pa morali Japonci spoznati, da so kitajski vojaki silajno oboroženi in moderno izvežbani. Najhujša bitka je bila v neposredni bližini Pekinga. Japonska motorizirana divizija je udarila na 37. kitajsko divizijo, ki pa je odgovorila s istim orožjem. Zmagale so v bitki kitajske motorizirane enote, ter so se morali Japonci z velikimi izgubami umakniti. Po poročilih so pustili na bojišču 1600 mrtvih, veliko število ranjenecv ter velik vojni plen. Zaradi teh spopadov je zavladalo na Japonskem in Kitajskem silovito razburjenje. Obe strani se mrzlično pripravljata na vojno. Anglija, Amerika in Francija skušajo pomirjevalno vplivati, vendar so Japonci dosedaj odklanjali vsako posredovanje vesil ter zahtevajo, da se zadeva razčisti z orožjem.

današnjim rodovom: brez politike, brez sladkih besed, katere imajo tako rade na jeziku brezverske organizacije, pač pa nepristransko in radikalno reševati svoje materijalne in duhovne dobrine na osnovi krščanstva. Želim, da po dvomesečnem molku osvežimo in namažemo to našo vrv ne z oljem, temveč z novim ognjem organizacijskega dela in skupne vzajemnosti. Ne pustimo, da bi zginila tudi slednja organizacija s pozorišča, pač pa se je oklenimo s ponovnim delovanjem. Naj ne bo nikogar, ki bi stal ob strani! Res, lepi so letni večeri v naravi, toda še lepši bodo, ko boš zbran s tovariši skupno manifestiral za zboljšanje gmotnega stanja, obenem pa za poživitev tvoje strokovne znanja. Zato v sredo 21. julija ob 20 nasvidenje! — Fotograf.

Splošne stroke

Groblje. Preteklo nedeljo, 11. julija, smo imeli pri nas izredni občni zbor podružnice ZZD, ki je ob tej priliki prevzela nova pravila za samostojno »Strokovno organizacijo ZZD«. Občnemu zboru je pri-

Domače vesti.

Znana mariborska osebnost umrla. Na posledicah možganske kapi je preminul v Mariboru v visoki starosti 84 let g. profesor Franc Jerovšek. Rajni je poučeval 40 let na mariborski klasični gimnaziji. Rodom je bil iz Trepnje pri Kojncu.

Kaznjene otežbe življenja obupniki. V ribnik mariborskega mestnega parka se je vrgla 14. julija jutraj ženska in se pričela potapljati. Mimo je prikorakala skupina na delo poslanih kaznjencev. Eden je skočil v ribnik in je nesrečnici oteževal težavo življenja. Obupana ženska je 35 letna šivilja Amalija Reš iz Krčevine, ki si je pred tedni prerežala žile na rokah in so jo tudi tedaj rešili.

Za 2000 Din škode so napravili vlomilci v gostilni Balon na Pobrežju pri Mariboru.

Šofer se hudo poškodoval. Marinarje na dopustu je prevažal po mariborski okolici s svojim avtomobilom prevoznik Ferdinand Czemba. Družba se je vračala krog treh jutraj iz Radvanja v Maribor. Navzdol pri gostilni pri »Zlati hruški« je najbrž avtomobilu odpovedala zavora in se je zagnal z vso silo v hišo ob Ruški cesti, v kateri je gostilna pri »Zlatem zvoncu«. Sunek je pritisnil šoferja tako hudo v volan, da se je ta zlomil in je Czemba dobil hude notranje poškodbe. Reševalci so avtomobilu preprečili vstop v bolnišnico. Veseli potniki so se pri pogledu na straznjo razbežali in jih je policija šele drugi dan izsledila ter zasilila.

Prijet uzmovci. Mariborska policija je aretirala 21 letnega Miroslava Krajšeka, ki je bil nameščen kot trgovski pomočnik pri trdnici Batelj v Mariboru. Aretirani je kradel sestavne dele dvokoles in razne druge predmete pri trdnici, katero je oškodoval za 15.000 Din. Ukraдено je prodajal za polovično ceno nekemu mehaniku pri Ormožu.

Pri padcu z drevesa si zlomil obe roki. Na Pristanu v Mariboru si je zlomil pri padcu z drevesa obe roki 10 letni Ferdinand Šulc.

Žrtve alkohola. Zadnjo soboto je zahteval v Koških pri Mariboru preobilni alkohol smrtno žrtev. V neki krčmi so popivali fantje. Krog 22. ure se je podala skupina, pri kateri je bil 32 letni pekovski pomočnik Adolf Božnik iz Jenč, proti domu. Med potjo je došlo do prepira in pretepa. Adolf Božnik je dobil smrtonosen zabodljaj. Pod sumom krivde je bil aretiran Karel Kozar.

Z nevarnimi poškodbami v mariborski bolnišnici. S smrtnonevarnimi poškodbami so bili odani v mariborsko bolnišnico: Rudolf Pavalec, 38 letni delavec iz Hoč, kateremu je neznanec iz zasede prebil lobanjo; 42 letni tovarniški delavec Ivan Gradišnik od Sv. Petra, kateremu je njegov tovariš v vinotoku s sekuro zlomil levo roko in mu prebil lobanjo; viničar Franc Svenšek iz Gradišča, katerega je vrgel njegov zet v gnojno jamo in ga je nato z vilami hudo poškodoval na glavi.

Beg iz življenja. V gozdu pod Pobrežjem pri Mariboru so našli obešenega moškega, v katerem so prepoznali upokojenega železničarja K. Broli.

Smrtna žrtev prometne nesreče. V Vurmatu, v župniji Sv. Ožbalt ob Dravi, so našli v občnem jarku mrtvega 45 do 50 let starega neznanca. Sodna komisija je mnenja, da je moža v noči smrtno poškodoval avto. Orožniki iz Senice ob Dravi so našli na bližnjem travniku štiri krave, katere je smrtno poškodovani gnal iz Maribora proti Dravogradu.

Poskus umetne zameglitve dobro uspel. Na Fali pri Mariboru so se zbrali te dni zastopniki protiaeroplanske zveze iz Zagreba, Ljubljane in Maribora. Mariborski gasilci s štirimi tovariši od tvrde »Kovine« na Teznu so s posebnim aparatom tekom 20 minut popolnoma obdali z gosto meglo falko elektrarno v obsegu enega kvadratnega kilometra.

Modras je pičil v desno nogo 17 letnega hlapca Stanka Zunka iz Senice ob Dravi. Zunko se je zatekel po zdravniško pomoč v mariborsko bolnišnico.

Radi brezposelnosti v smrt. V Rušah se je smrtno zastrupil z lizolom 22 letni brezposelni Anton Rapčič.

Uboj. V Grušovi pri Sv. Petru pri Mariboru so našli v ponedeljek mrtvega 46 letnega nakupovalca živine Ivana Prunko. Prunko je dobil zabodljaj v hrbet in je bil koj mrtve. Ugotovljeno je, da se je Prunko zadnjo nedeljo prepiral z delavci, ki so zaposleni pri gradnji ceste Sv. Peter—Ložane.

Ugotovitev sodne komisije. Zgoraj poročamo, da je podlegel zabodljaju z nožem živinski prekupevalec Ivan Prunk, kojega truplo so raztelesili in ugotovili, da ni umrl vlad rane z nožem, ampak radi preobilno popite smernice.

Od naše finančne straže prijeta avstrijska švercarja. Naša finančna straža na severni meji je zvedela, da zalaga razne tihotape pri nas s prepovedanim blagom avtomobil iz Avstrije. Finančarji so se podali na prežo in so zajeli pri Gačniku na cesti Čmurek—Marija Snežna—Sv. Jakob—Sv. Lenart luksuzni avto, v katerem sta

sostvoval preč. g. Godina in v zastopstvu centrale tov. Sešelj. Udeležba je bila prav številna in bi bila še večja, če ne bi bila v bližini dva velika prosvetna tabora, in to v Trnovem in v Kranju. Po podanih poročilih dosedanjih odbornikov se nam je tudi razložila razlika med starimi in novimi pravili, nakar smo jih soglasno sprejeli. Pri izbiri odbora smo se zedinili v tem, da smo ustanovitelji naše skupine, vsled preobremenjenosti od drugih funkcij, razbremenili in novi odbor izpopolnili z novimi močmi. Na čelo odbora, to je za predsednika smo postavili tov. Osolnika Franca. Po izvršenih volitvah nas je tov. Sešelj v imenu ZZD pozdravil in v bežnih obrisih preletel pot, ki smo jo v prvem letu obstoja napravili. Posebno je poudaril za vso ZZD važen dogodek, ko se je na našem teritoriju in z našim sodelovanjem sklenila in podpisala prva kolektivna pogodba, katero je izpeljala ZZD. Nadalje nam je dal smernice in vzpodbudo za naše bodoče delo. Med predlogi so se izrazile razne misli o razširitvi in izpopolnitvi organizacije.

Neznan utopljenec, ki je bil več tednov v vodi. Pri Vuhredu je naplavila Drava truplo kakih 45 do 50 let starega neznanca, ki je bil že več tednov v vodi.

Krvava družinska žaloigra. Hiša 37 letne posestnice Elizabete Drevenšek je bila v noči na ponedeljek v Račah pri Mariboru pozorišče krvave družinske žaloigre. Razven lastnice hiše sta stanovala v njej slabomurna brat in sestra Henrik in Alojzija Lipnik. Henrik je dobil večkrat napade, v katerih je divjal, kakor bi bil obseden. Nepopisna divjost ga je popadla v nedeljo pri večerji. V takem stanju je razbil vso opremo, Alojzija je pobegnila, Elizabeta se je skrila v grmovje in je bila priča, kako je slabomurne vse razbil, kar mu je prišlo pod roko. Divjaški napad je popustil pod jutro in Henrik je zaspal vse izmučen. V ponedeljek ob 9. uri predpoldne se je spazila v hišo Elizabeta Drevenšek in pri pogledu na razdejanje jo je pograbila taka jeza, da je s sekuro, ki je stala poleg postelje, razkrala spečemu Henriku glavo. Nato je šla k sosedom in je povedala, kako je obracunala s slabomurnežem. V tem trenutku pa je prišel za sestro k sosedom tudi Henrik, ki je bil ves oblit s krvjo. Nekaj časa je nemo stal, nato pa omahnil na tla. Vse navzoče je silovito prevzel ta strašni pogled. Henrika so nato prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo, Drevenšekovo so pa orožniki predali sodišču.

V vlakcu prijeta vlomilca. Med postajama Pragerko in Slov. Bistrica sta vzbudila pozornost službojočega orožnika 17 letni Herman Šramel in 17 letni Rudolf Mlaker iz Šmarja. Imela sta pri sebi kovčeg, v katerem je naletel orožnik na dva samokresa, viliško orodje, razne dragocene predmete in perilo. Aretirana fanta sta priznala, da sta vlomila v Ogrižekovo vilo v Framu in napravila škode za 2500 Din.

Prijet pod sumom tatvine. Posestnici Katarini Šventner v Makolah je zginila vsota 6500 dinarjev. Pod sumom tatvine je bil zaprt 21 letni hlapec Ludvik Lepej.

Za ukradenko obleko eno leto ječe. Posestniku Ivanu Majerju v Spodnji gorici je ukradel iz zaprtega stanovanja Valentin Grlic, 26 letni brezposelni rudar, 1000 Din vredno obleko. Grlic je bil v Mariboru zadnje dni obsojen na eno leto ječe.

Strahovito neurje v Halozah. Strašno neurje s točo, viharjem in nalivi je opustošilo tele dele Haloz: Zavreč, Goričak in del Turskega vrha.

Naplavljeno truplo. V Spuhlji pod Ptujem je naplavila Drava truplo kakih 20 let starega neznanca, pri katerem so našli robec z monogramom A. R.

Vlom v hišo viničarje. V Gorci v Halozah je bilo vlomljeno v hišo viničarje dr. Suhadolnika. Vlomilci so odnesli perila in raznih predmetov za 7000 Din.

Tri zabodljaje. V soboto zvečer se je vračal od dela v žalcu Anton Podlesnik, 27 letni zidarski delavec, doma iz Železnega pri Veliki Pircišci. Omenjeni je v gostilni Štamol naročil pijačo in je čul, da se prepira pred krčmo z njegovim bratom neki 18 letni fant iz Vel. Pircišce. Ker je postajal prepričan vedno bolj nevaren, je stopil Podlesnik med prepirljivca, da bi ju razmiril. To pa je opazil starejši brat 18 letnega, ki je mislil, da hočeta Podlesnika napasti njegovega brata, potegnil je nož in je prizadljal Podlesniku tri zabodljaje. Zabodena so oddali v celjsko bolnišnico, napadalec se je pa sam javil orožnikom.

Nepoboljšljiv. Franc K., 32 letni krojaški pomočnik iz Boštajna ob Savi, je presedel že deset let radi tatvin v mariborski kaznilnici. Komaj je bil na svobodi, je pokradel bratoma Francu ter Mihi Vrečar pri Sv. Lovrencu pod Pružnikom, Jožefi ter Blažu Gužaj obleke, perila in drugih predmetov v skupni vrednosti za 4275 dinarjev. Nepoboljšljivega tata so v Celju aretirali in predali okrožnemu sodišču.

Nečloveška mati. Jakob Poznič, celjski tržni nadzornik, je našel pod tanko plastjo zemlje na grobu svojega sina zakopano že močno razpadlo trupelce novorojenčka. Raztelesen je ugotovilo, da je bil otrok koj po rojstvu umorjen. Imel je s slamo zamašena usta.

Nesreča delavca pri spuščanju hlobov. Leopold Krofi, 54 letni delavec iz Pečovnika pri Celju, je bil zaposlen pri spuščanju hlobov. Krofi je zadel hlobo s tako silo, da ga je hudo poškodoval na glavi in mu je zlomil več reber.

Vlak smrtno povozil kolesarja. Mihael Horjak, 39 letni upokojeni rudar in posestnik iz Laškega, se je mudil s kolesom po Savinjski dolini, kjer je raznašal ter lepil lepake za gasilsko veselico v Laškem. Ko se je vračal na kolesu iz Petrovci proti Celju, ga je zalotil na prelazu v

Vestnik ZZD.

Stavbinci

Ljubljana. Pretekli teden so se, kakor je že bilo objavljeno v »Delavski fronti«, vršile volitve obratnih zaupnikov pri podjetju Matko Curk na poslopu univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Ker smo dobili mi kakor tudi rdeči po dva zaupnika, se seveda nismo mogli zediniti, kdo bo imel glavnega zaupnika. Rdeči so brezpogojno vztrajali na tem, da ga dobijo oni. Mi smo predlagali, da bi to odločil žreb, čemur so se oni odločno uprli, čeprav bi bilo tako še najbolj pravično. Ko so pričeli rdeči groziti, da se bodo pritožili in je vse kazalo, da bi se na ta način stvar na škodo delavstva — radi trme rdečih — zelo zavlačevala, smo mi raje odnehali in jim prepustili glavnega zaupnika. Držali smo se pač starega izreka, da pametnejši odneha. Nam gre v prvi vrsti za koristi delavstva, ne pa samo za trenutni prestiž organizacije, kakor to delajo rdeči — po svoji stari navadi.

Jesenice. Pripravljamo se na volitve obratnih zaupnikov pri trdnici Slograd. Po stavbinski kolektivni pogodbi se imajo volitve izvršiti po skrajšanem volilnem postopku. Vrše se v soboto 17. julija ob 14. ure dalje v Krekovem domu. Vsi na volišče! Vsak naj odda svoj glas za listo ZZD! Natančnejša navodila ste že dobili pri organizacijskih funkcijah. Kdor ne bo storil svoje dolžnosti, ko kliče organizacija, takemu bo tudi organizacija obrnila hrbet. Zato, tovariši! Dvignite visoko prapor katoliške strokovne zavesti in delajte za zmago liste ZZD!

Kolektivna pogodba stavbinskega delavstva se dobi po 2 Din za izvod v naši pisarni v Krekovem domu na Jesenicah.

Pogodbo mora vsak poznati, zato segajte po njej! Hitite, zaloga ni velika.

Fotografi

Pred leti sem gledal na morski obali čoln, ki se je odtrgal od pristana. Ker ni imel opore, da bi ključoval navidez neznanim valčkom, ki so ga zanašali vedno dalj in dalj od brega, je z morskim tokom polagoma zginil na obzorju. Isto je z našo organizacijo, ki se je dvakrat odtrgala od svojega zatočišča in k sreči vendarle znova pristala ter se zasedrila ob naši ZZD. In ker je članstvo, ki je liki vrvi, ki veže čoln z obalo, že dvakrat prenehalo s skupnim pretresi strokovnih dogodkov v lastni organizaciji, zato je skrahirala tudi organizacija, ki je bila njih zatočišče. Kakor je treba vrv, na katero se priveže ladjico, vedno mazati z oljem, da ne strohni, tako se mora tudi članstvo naše organizacije od časa do časa orientirati, pregledati, koliko je že naredilo na izvedbi programa. Prežeti z organizacijskim duhom moramo vzpodbuditi tudi tiste tovariše in tovarišice, ki stojijo morda že dalj časa ob strani, jih navdušiti za enotnost organizacijske misli in dela. To delo pa zahteva truda in žrtve. Tricetrletna doba je za nami. Trudili smo se v tej dobi največ za konsolidacijo vseh članov, da bi vsi enotnih misli in želja sedeli ob strokovnih večerih okoli mize in se pogovorili popolnoma domače o naših težavah, ki jo neudeležene morda tuintam potoži svojemu tovarišu. Kako lepo bi bilo, če bi lahko vsem tovarišem in tovarišicam ob sestankih povedal tisto veliko misel organizacije, s katero je dr. J. E. Krek prežl vse takratno krščansko delavstvo, ki kaže zgled še dan-

Medlogu savinjski vlak, ki ga je tako poškodoval, da je umrl na posledicah sunka v celjski bolnišnici.

Smrtna nesreča v kamnolomu. V Radečah v kamnolomu v bližini papirnice bratov Piatnik je zasula zemlja delavca Franca Ilinciča iz Radeč. Pri zasutju je udaril tako močno z glavo ob kamen, da so mu izstopili možgani in je bil koj mrtev. Zapuščena žena z dvema otročičema.

Huda nesreča v kamnolomu. V Šaleku pri Velenju se je v kamnolomu vsulo 30 kubičnih metrov skalovja na Boltežarja Brgleza. Eno nogo mu je dvakrat zdrobilo, drugo in glavo pa zelo poškodovalo.

Pod vlak, ker so mu starši branili ženitev. V Grosupljah se je vrgel pod vlak Anton Glavan, 24 letni mehanik iz Zapotoka, ki je bil uslužen na ljubljanskem letališču. Nesrečnemu mladeniču je odrezala lokomotiva glavo. Zapustil je pismo, v katerem je navedel, da si je zbral prostovoljno smrt, ker so mu branili starši ženitev. Zapustil je 12.000 Din za prepeljavo trupla iz Grosupelj v Zapotok in za nabavo nagrobnega spomenika.

Voz mu zdrobil lobanjo. Iz Pipanove jame ob Vilharjevi cesti v Ljubljani je odvažal gnoj Ivan Hujan, 22 letni voznik iz Most, ki je služil pri posestniku Pircu z Ambroževke trga. Na Hujana se je prevrnil poln voz gnoja ter mu je zdrobil lobanjo, da je obležal pri priči mrtev.

Padel iz dvigala in si pretresel možgane. Iz dvigala je padel in si nevarno pretresel možgane Franjo Franz, 46 letni uradnik in strojni tehnik v tovarni »Kuveta« v Ljubljani. Hudo poškodovanega so prepeljali reševalci v bolnišnico.

Po nesreči se ustrelil. Ivan Oblak, 18 letni posestnikov sin na Sinovici pri Sodražici, je ravnal tako neprevidno z nabito florbortovko, da se mu je sprožila in je krogla smrtno pogodila neprevidež na srce.

Vendar eden izsleden in pod ključem. Pogostokrat smo že beležili v našem listu o podžaganju ter oskrnjenju evharističnih križev. Storiteli so ostali v vseh primerih neizsledeni. V Dolnjem Logatcu je padel evharistični križ dvakrat pod zločinsko roko. Drugič je bil podžagan v noči na 5. julij. Tokrat pa so prijeli krivca v osebi Andreja Seljaka, mizarja. Evharistični križ je podžagal ob treh zjutraj, ko se je vračal s sokolske veselice. Preiskava bo dognala, na čem prigravarjanje je zagrešil omenjeni zločin bogoskrunstva.

Razočarani cerkveni ropar. V Kranjski gori je bilo v noči na 9. julij vlomljeno v župno cerkev. Vlomilec je odprl s ponarejenim ključem tabernakelj, iz katerega je prenesel v spovednico monštranco in ciborij s sv. hostijami. Z monštranco je odločil samo en žarek in se je preprčal, da je iz manj vredne kovine. Iz krstnega kamna je vzel posode za sv. olja in je z ene odtrgal pozlačen križec. S krampom in po lestvi se je splazil v grobnico pod kapelo sv. Jožefa, v kateri je sedem krst. Privzdignil je z vseh krst pokrove in odnesel iz ene rožni venec v prepričanju, da je dragocen. Vdrl je v oba nabi-ralnika. Eden je bil prazen, v drugem je dobil kakih 30 Din. Po tolikem trudu je ostala razočarana vlomilec neznatna vsota. Povzročena škoda znaša 250 Din.

Od tramvaja poškodovan kolesar. V šiški pri Ljubljani se je hotel sofer Franc Avbelj s kolesom ogniti tramvaju. Kolo se je zagвозdilo med tračnice, tramvaj ga je podrl in Avbelja so prepeljali v nezavestnem stanju v bolnišnico, kjer je naslednji dan umrl.

Radi nesrečne ljubezni skočil v Savo in utonil. Z mosta čez Savo pri Črnučah je skočil radi nesrečne ljubezni 25 letni Ladislav Novotni, sofer pri tvrdki Elifer v Ljubljani.

Vlom v cerkev. V noči na ponedeljek je bilo vlomljeno v župno cerkev na Dovem. Vlomilec je napravil 1000 Din škode.

Obešeno so našli v stranišču sokolskega doma v Novem mestu hčerko najemnice gostilne »Sokolska klet«.

Žrtve strele. V gozdu nad Sodražico je ubila strela apneničarja Ivana Mervarja iz Kastva pri Sušaku, ki je pripravljal s svojim rojakom apnenico. — V Kračah je udarila strela v Lundrov skedenj, ki je pogorel do tal. — V Pružinski vasi pri Štorah je zgorel vsled udara strele šestokoski kozolec mlademu posestniku Valentinu Kramerju. Pogorelec ima 50.000 Din škode, zavarovan pa je bil komaj za 5000 Din. — V Napušču pri Sv. Jurju pod Kumom je užgala strela kozolec dvojnik posestniku Martinu Grasičarju. Od kozolca se je razmahnil ogenj na kašo, drvarnico in hlev. Sosedje so rešili živino in svinje. Zgorelo je žito, orodje in vozovi. Škoda

je jako velika, zavarovalnina pa je neznatna. — V Apačah na Dravskem polju je med nevihto udarila strela v gospodarsko poslopje Lorenca Kaučeviča. Pri gašenju je goreči tram hudo ranil na nogi služkinjo Marijo Pišek. Pogorelec ima 40.000 Din škode.

Večji in manjši požari. V hiši lončarja Franca Lobeja v Slovenjgradcu nastali požar je povzročil precej škode. — V Vuhredu je uničil ogenj ostrešje na gospodarskem poslopju posestnika Alojzija Kresnik, ki ima 25.000 Din škode. — V Kaniži pri št. Ilju ob severni meji je vpepelil požar viničarjo posestniku Jožefu Muršec. — 25 tisoč dinarjev vredna stanovanjska hiša je zgorela v Levicu pri Poljčanah posestniku Janezu Ugeršku. — V Poljčanah je postala žrtev plamenov viničarja posestnice Antonije Franci, ki ima 10.000 Din škode. — Opolnoči se je pojavil rdeči petelin v gospodarskem poslopju posestnika Štefana Beranič. V splošni zmedbi so pozabili, da spita na senu domača sina: 12 letni Adolf in 16 letni Avguštin Beranič. Starejši se je rešil, mlajši se je zadušil in zgorel. S poslopjem je zgorelo 10.000 kg sena ter slame in en bencin-motor. Škoda znaša 50.000 Din. — V Zg. Pletlju na Dravskem polju je postalo žrtev požara gospodarsko poslopje posestnika Matije Drevenška, ki ima 30.000 Din škode.

Volitve v Podporno društvo uslužbencev državnih železnic v Ljubljani

V nedeljo so se vršile v železniških delavnicah v Mariboru volitve delegatov Podpornega društva uslužbencev državnih železnic v Ljubljani. Za te volitve je vladalo v delavnicah izredno zanimanje. Borili sta se dve listi; na prvi so se zbrali bivši pristaši G. Tumpeja, da bi obdržali še v bodoče pozicije, ki so si jih osvojili pred leti s pomočjo pritiska na delavstvo; za čudo je tudi pri teh volitvah uživala vso podporo merodajnih činiteljev v delavnicah. Zaradi tega so tudi volitve tako čudno izpadle, da je sedaj med delavci veliko razburjenje. Prva lista je namreč dobila 528 glasov, druga, katere nosilec je bil g. Jakob Ropret, pa bi jih morala imeti 598. Vsaj toliko veljavnih glasovnic je bilo pred pričami oddanih za to listo. Ko pa se je začel skrutinji, so se glasovi druge liste čudežno izgubili. Naštelo se je namreč 514 glasov; 84, ki so bili tudi pravilno oddani za to listo, pa je izginilo nekje v zraku. Seveda se delavci ne bodo dali ugnati ter bodo upravičeno zahtevali, da se volitve ponovijo in da se pri njih bolj natančno šteje, da se glasovi ne bodo zopet izgubili.

Vzrok za razburjenje delavstva državnih železnic in potek teh svojevrstnih volitev nam najbolj nazorno obrazloži protest, katerega so vložile združene organizacije za volitev delegatov Podpornega društva železniških uslužbencev v Ljubljani ter so ga obrazložile v posebni spomenici, ki se glasi:

1. Znano je, da so zastopniki združene liste napravili pritožbo proti nepravilnemu postopanju zaupnika g. Kesslerja Rudolfa za vodstvo drugih volitev, oziroma delitve glasovnic ter zahtevali, da vodi ponovne, to je tretje volitve druga oseba, v katero bo imela večina članstva vsestransko zaupanje in ki bo smatrala za pravilno in neobhodno potrebno, da se pravilno delijo glasovnice, kakor tudi, da se celotni volilni akt izvrši točno po pravilih in navodilih ter edino v korist dru-

štva, to je celokupnega članstva. Kakor so vsi znaki pokazali, upravni odbor ni imel interesa varovati v polni meri interese članstva ter je kljub zahtevi in želji združenih organizacij njihovo zahtevo brskiral in ponovno postavil zgoraj omenjenega zaupnika kot vodjo volitev.

2. Glasom razglasila prednavedenega zaupnika so se glasovnice ponovno, t. j. tudi to pot delile v Narodnem domu, ki je za večino članstva oddaljen in tudi v vseh ozirih neprimeren kraj za delitev — v mnogih primerih — posebno za člane, ki stanujejo v oddaljenih krajih, celo nedostopen. Predimenovani zaupnik je pa vse te momente enostavno prezrl. Gotovo je vse to ukrenil in storil iz ljubezni do članstva? Kljub temu se je pri tej priliki pokazalo, da je nasprotna, tako zvana »nedolgovna« lista pridobila le malenkostno število glasov. Zato so morali agitatorji tega zaupnika napeti vse sile, da so pridobivali glasovnice tudi izven mesta, t. j. v službeni ednici in po stanovanjih. Ne dovolj tega so morali kršiti navodila in deliti glasovnice po stanovanjih še celo 7. julija, torej nekaj dni potem, ko bi že morale biti nerazdeljene glasovnice v Ljubljani.

3. Zastopniki združene liste so kljub vsem težkočam s strani imenovanega zaupnika dnevno in budno pazili na vse, kar se je godilo v Narodnem domu, kakor tudi drugod. Smelo trdimo, da je združena lista od vseh v Narodnem domu v določenih časih razdeljenih glasovnic dobila najmanj 90% svojih glasovnic in se torej jasno vidi, kakšno je bilo delo in uspeh na naši strani in kakšnega načina se je posluževala nasprotna skupina.

4. Dne 10. julija so se zbrali zastopniki združene liste ter ponovno pregledali vse glasovnice, jih razdelili po oddelkih kakor tudi po oddelkih sešeli in ugotovili, da ima združena lista na dan volitev za oddati 594 glasovnic. Te so potem zložili, zavili v zavoj, katerega je prevzel član Muraus, da prinese glasovnice prihodnji dan na volišče. Za vse to je na razpolago dovolj verodostojnih prič.

5. Dne 11. julija ob 8. uri zjutraj je otvoril volitve g. Kessler Rudolf ter imenoval za skrutinatorje Kralj Hermana in Kremžar Ivana. Koj nato je zahteval nosilec združene liste Ropret Jakob od Kesslerja, da se morajo glasovnice javno prečitati. G. Kessler pa je izjavil, da je on predsednik in da bo on o tem odločal. Ob 8.45 sta zastopnika združene liste Juršič Anton in Ropret Jakob oddala glasovnice, pri čemer je prvo imenovani ob predaji izjavil sledeče: »Gospod Kessler, tu so glasovnice združene liste — število je 594.« Drugoimenovani Ropret pa je zahteval, da naj glasovnice prečita in prešteje. Priče na razpolago. G. Kessler pa je odvrnil: »Je že dobro, ti si jih oddal, drugo bom že jaz uredil, če se bodo čitale ali ne,« nakar je celi snop glasovnic odinil na levo stran. Poudarjamo, da je ta postopek predsednika volilne komisije popolnoma nepravilen in v polnem nasprotju z določbami pravil, oziroma navodil razpisal, ker po teh določbah mora predsednik komisije vsako prineseno glasovnico posamič obravnavati, to je, jo očrtati v volilnem imeniku, s čemer šele bi bila volitev za dotične člane, ki so na glasovnicah navedeni, izvršena. Na ta način pa predsed-

nik komisije g. Kessler volitev teh članov sploh ni izvedel. Proti temu postopku je oponiral Ropret, a se je moral on, kakor Juršič odstraniti od glasovnic. Čez nekaj minut je prišel v barako službujoči požarnik Vidic in je izjavil, da ima požarna bramba nalog, da se v baraki ne sme nihče zadrževati, nakar so morali člani naše združene liste, kakor tudi ostali zapustiti barako. K temu se je izvršila nadaljna nepravilnost teh volitev. Okrog 9.15 sta prinesla skrutinatorja Kremžar Ivan in član nasprotna liste Koren Srečko dva stola iz delavnice v volilni lokal. Koj nato je prišel g. Kessler Rudolf ven iz volilnega lokala ter šel mimo članov združene liste k svojim članom, ki so stali kakih 10 do 15 korakov od naših članov, takoj za njim je prišel ven tudi skrutinator Kralj Herman, ki je obstal pri članih združene liste in si prižgal pri našem članu Bačniku cigareto. Ta čas sta bila v volilnem lokalu samo g. Kremžar Ivan in član Koren Srečko. Vse to se je izvršilo v teku nekaj minut. Takoj so se med seboj člani združene liste opozorili, da se nahaja v volilnem lokalu Koren Srečko. Nosilec združene liste Ropret pa se je takoj napotil na volišče z namenom, da protestira proti temu, da se zadržuje v volilnem lokalu Koren Srečko. Preden pa je imenovan to izvršil, je Koren že prišel iz volilnega lokala in takoj nekam odšel, in sicer, kakor se je pozneje potom prič ugotovilo, naravnost v železniško kolonijo, kjer imenovani stanuje.

6. Okrog 10.45 je prišel na volišče star zaupnik in večletni delegat ter sedaj kandidat na združeni listi Veronek Franc in je odločno protestiral, da so v skrutiniju samo zastopniki njihove liste. Povabili so ga, da lahko prisostvuje. Pri štetju glasovnic je ugotovila volilna komisija, da ima lista, katere nosilec je bil predsednik volilne komisije in izdajatelj glasovnic g. Kessler Rudolf 528 glasov, brez vsake pripombe o kaki nerednosti, dočim je pri štetju glasovnic združene liste našel različne nedostatke, in sicer: da so člani podpisali glasovnice za žene kljub temu, da to izrecno predpisujejo navodila v razpisu volitev. Za združeno listo je navedel 514 veljavnih ter tri neveljavne glasovnice — mesto 594, oziroma 598 glasov, ker so bile štiri glasovnice združene liste še osebno izročene na volišču. Radi tega je nastalo med člani združene liste veliko začudenje in upravičeno ogorčenje. Vsi navzoči člani združene liste so vložili najenergičnejši protest na zapisnik proti takemu izvajanju volitev, oziroma radi 81 manjkajočih glasovnic. Potem so z ogorčenjem zapustili volišče.

Maribor, 12. julija 1937.
Slede podpisi predstavnikov združene liste.

Strokovničar tovarišem!

Da je potrebno, da je delavec strokovno organiziran, dovolj jasno spričuje dejstvo, da je naš delavec tako mizerno plačan kot nikjer drugje. Vzrok je ta: Podjetnik prav dobro čuti, s kom ima opraviti. Dokaz: Angleški delavec zasluži neprimerno več kot pa naš jugoslovanski. Isti podjetniki pa, ki v Angliji plačujejo tamošnjim delavcem za naše razmere naravnost sijajne plače, imajo tudi pri nas rudnike, kjer delajo milijonske dobičke,

René Bazin

Žito poganja.

Roman.

Po stoštiriinpetdeseti izdaji prevedel Viktor Cokan.

Dvoje kobil je bilo privezanih za primerjavo, ki jo je lahko vsak na dvorišču naredil ta čas, med privedenimi niverneškimi in živino pri hrani, zgani na dvorišču. Prizor je bil res poln kmečke lepote. Šest velikih belih volov je počasi hodilo okoli kupa gnoja, ki je bil stlačen, ter se je dvigal nad osemdeset centimetrov v višino nad dvoriščem. Okoli njega je bila ograja iz železnih kolov, kakor jih je videti na kmetijah, kjer ljubijo trojne zgradbe. Na tej gnojni ploskvi, ki so jo spravili na sredo dvorišča — več kakor šest sto voz gnoja — ki ga bodo raztrosili po prah, je korakalo štirideset volov, ridžih ali bledih z belimi lisami, nekaj ogromnih, kupljenih na kmetih, ki so morali priti sem, na to gorko pomešano steljo, ki se je kadila pod njihovimi trebuh, podnevi in ponoči v jeseni, podnevi in ponoči pozimi, ter so odšli pomladi na travnike, da so se odebelili, preden so odšli v klavnico. Na gotove razdalje so bila nameščena korita, polna vode, in druga, polna sladkorne pese, ki je prišla iz čistilnic ter je bila pomešana z razsekljano slamo. Voli so jedli, pili ter nadaljevali svojo pot v krogu ali pa so mirno stali, kakor je pač kateremu ugajalo. Ograja je imela le eno odprtino, čisto v ozadju, v delu, ki je bil od hiše najbolj oddaljen. Toda tu je bil priklenjen pes, ki je z očmi oprezoval za svojimi jetniki in čulval ta edini izhod. Golobi, kokoši, race so živele z živalmi na istem dvorišču in se grele pri istem odkritem ognju. Okoli gnojišča je bil hodnik, tlakovana cesta, kjer so ljudje, živali in polni vozovi mogli iti, nato je bilo pravokotno poslopje, delovodjevo stanovanje, konjušnica, hlev, star ovč-

jak, drug hlev, delavnice, skednji, skladišča, svinjaki, stene so bile iz rdeče opeke, prav tako strehe. Nad vso to ogromno kmetijo pa so gospodovala krasna vrata med dvema stebroma iz opeke, nad njimi pa je bil okrasni steber tudi iz opeke, ampak pozelenel radi neviht in očrnel radi prahu in dima. Edino od tu, kadar je bil kdo na dvorišču, je lahko opazoval polje, zemljo nekoliko zeleno in rumeno. Vendar je bilo slutiti proti zapadni strani, da je za zidno ograjo zelenjadni vrt in nekaj dreves, zaprtih v to kmečko trdnjavo; preko sploščene strehe je bilo videti nekaj vej, že razjedanih od rje.

V tem okviru rdečega kamenja, okoli gnojišča, je bil to lep pogled, ko je počasna procesija belih volov iz Nièvre, ki so jih ocenjevali, ko so šli mimo, delavci, zaposleni v hlevih so obstali, voli so se ustavili, da so jedli pičo in golobi so se prestrašili teh visokih rogov in dolgih hrbtov. Vsa kmetija razen delovodje, ki se je zdelo, da ne kaže prevelikega zanimanja zanje, se je zdelo, da je rekla: »Lepe živali! Dobro vodene! Kako lep rdeč šop za jarmom!« Gilbert je čutil, da ga opazujejo; šel je pokonci, za njim pa šest volov, šel je tako do hleva, kjer je našel dvajset drugih volov iz Nièvre, toda mlajših in navajenih, da so jih vlekli za vratove. Ko je jemal svoje vole iz jarma, se je smejal, misleč na te vratove in na to vprego, ki zgleda kakor cunja, pod katero se voli krivijo radi napora in se zravljajo, kadar gre lahko.

Popoldne je bil Gilbert zaposlen s skrbjo za svoje živali in da je šel po kmetiji. Niverneški volar je videl lepe kmetije, trdne in mnoge bolj izrabljene, toda nikjer ni srečal pod enim samim kmetom tako razsežnega posestva, tako prostornih hlevov, toliko stvari, niti tega videza industrije, tovarne kot je bil tu, v tem mejnem kotu, kjer je zemlja sama raskava in neplodna. Kajti prihajajoč iz kolodvora, ki je bil kilometer oddaljen, se je čutil zelo tujega v tej de-

želi brez mej, ravna, kjer je obzorje vseeno kratko, radi v daljah nejasnega dneva, odkoder so se odražali le nenatančni obrisi vasi, štrlečih tovarniških dimnikov, odlomki predmestij, ki so padali na polje. Imen ni vedel; vedel je le, da se velika skupina hiš, skoraj mesto, skozi katero je šel, imenuje Onaing.

Radi sonca in muh so živali mukale ter hodile po dvorišču, odkoder se je med zidovi dvigal vonj po gnoju. Štirikolesni vozovi, ki so vozili zadnje snopje, so se vračali vsi prašni. Slišati je bilo kletve, rožljanje verig, udarjanje konjskih in volovskih korakov, ko so stopali preko praga. Nato so volarji, ki so stanovali v Onaing ali kje blizu, zapustili kmetijo. Gilbert Kloké je vstopil s temi, ki so stanovali na kmetiji, v sobo, okrašeno s prečnim papirjem, kjer je služabništvo jedlo. Dolga povoščena hrastova miza, vrči piva, beli krožniki in serviete — na Viži jih ni bilo —, dva volarja, trije hlapci, zaposleni pri konjih in pri prevozu, dvoje žena iz mlekarne, ki sta vonjali po kislem mleku, in na koncu mize veliki Juda Heilman, ki je imel obraz tolst in surov in poleg njega... Ko je Gilbert Kloké opazil v mešajoči se svetlobi svetilke in dneva mlado delovodjevo ženo, se je obotavljal sesti, preplašen, kakor če bi bil pred veliko gospo iz niverške dežele. Vendar Perina Heilman ni bila visoka gospa. Oblečena je bila v črno obleko, preko katere je imela naramni predpasnik iz slerenastega platna; bila je delavna, preprosta, vesela, na vse je pazila, od kuhinje in kokoši do mlekarne in celo do hlevov, in ti, ki so poznali kmetijo, so pravili, da je delovodja, ta je bila delovodkinja, in da eden dela ves hrup in drugi vse delo. Toda Gilbert ni videl drugega kot kostanjeve lase, lepo zglačene kite, zvite nad vratom, droben vrat, bled od žil, rožnato lice, nekoliko okroglo, ne tako lepih potez kakor gospa Meksimé, manj poduhovljena kot gospodična Antonija Žakmen, toda sladko, radi tako pravičnega hotenja, radi neke

pa plačujejo naše delavce tako sramotno slabo, da je to slučaj brez primere.

Iz tega vidimo, da so naši, po večini neorganizirani, slabo plačani, ker si dobrih plač niso znali priboriti, medtem ko so angleški delavci s svojo močno strokovno organizacijo z lahkoto dosegli svoje lepe plače.

Isto je s francoskimi kapitalisti. Francoska tvrdka Batignoli, ki je v Jugoslaviji, plačuje svoje jugoslovanske delavce sramotno nizko, v Franciji jih pa seveda plačuje neprimerno višje. Francoski delavci so si svoje plače izsilili, naši delavci tega ne morejo, ker niso organizirani. Iz tega sledi, da si bomo tudi mi boljše plače izsilili le z močno strokovno organizacijo.

Zato, tovariši! Ako hočete izboljšanje svojega položaja, tedaj vstopajte v svojo strokovno organizacijo ZZD! To pa še ni dovolj! Treba je več duha požrtvovalnosti in aktivnega sodelovanja. Vojak, ki z orožjem v roki stopi pred sovražnikom, pa se ne bojuje, ne bo dosegel zmage; isto je s strokovno organiziranim delavcem: ako se ne udeležuje v strokovni organizaciji z vsem srcem in vsemi svojimi umskimi močmi.

Zato vi ponosni, zavedni katoliški delavci, ki ustvarjate s svojim delom dobrine, s katerimi se v pretežni večini okorišča kapitalist, vstopajte v strokovno organizacijo ZZD. Udeležujte se v njej! Ustvarimo z združenimi močmi sebi in svojcem lepšo bodočnost! L.

NSZ V SLOV. KONJICAH — KAKOR ŽABE SE NAPIHUJEJO

(Še en odgovor)

»Nova pravda« plave krvi prinaša v št. 13 z dne 24. junija dopis iz Slov. Konjic, po katerem bi nepoučen bralec sodil, da so najmanj vse Slov. Konjice plave krvi. Trdi spontano, da je delavstvo zahtevalo NSZ. Pa koliko je tistih delavcev? Kako pa je bilo v resnici? Z borbo je delavstvo, organizirano v ZZD, ki je odprla svobodno pot organiziranju. Tedaj je od strani uradnikov, stavkokazov in hujskačev prišlo do agitacije za plavo organizacijo. Zbirali so se okrog pisarne glavni stavkokazi in najbrž v pisarni delali vabila za prvi sestanek. Kljub temu, da so porazdelili mnogo vabil, tudi tistim, ki so zavedni, so se udeležili shoda samo tisti, ki so bili od sile žejni. Mi pa rečemo in poudarimo, da tista peščica, ki se vrtila okoli ZZD, je trdna zadošča, da se bori za svoje pravice. Glede kolektivne pogodbe jih pa vprašamo: Koliko interesa imajo za izboljšanje delavskega položaja? Priporočali bi jim, da izvrše nujno delo, ki kriči do neba. Če ste res organizacija, potem storite svojo dolžnost! V »Alfi« imate organizacijo, potem se pa brigajte, da ne bodo delavke in mladostni delavci plačani tako sramotno, namreč od 1 do 1.50 dinarja na uro. Ali ni to škandal?! Tu imate delo, bolj hvaležno in usmiljenja

vredno kakor pa, da se zaletavate v organizirano delavstvo in razbijate, ker s tem škodujete tudi sebi. To ni delo za dobiti delavstva, ampak v njegovo pogubo. Zapišite si, da ZZD v Slov. Konjicah bo s svojimi stranjimi vrstami že znala braniti pravice delavstva, neodvisno od katerekoli strani. Močna je tudi toliko, da si od drugih ne bo pustila mešetari. Pristavimo še, naj plava garda ne leta po trgu za človekom, ki jim dosedaj še ni napravil ničesar hudega. Ako ta odgovor ne bo zadostoval, bomo povedali bolj natančno. Noč ima včasih tudi velike oči!

Delavčev svetovalec.

Delodajalec noče izdati bolnemu uslužbencu potrdila o zaposlenosti. Često se zgodi, da delodajalec noče izdati obolenemu uslužbencu potrdila o zaposlitvi, da bi z njim šel k zdravniku. To navadno takrat, če ga ni zavaroval ali pa ga je zavaroval prepozno in se boji regresa. Vsak uslužbenec se mora zavedati, da mu delodajalec mora izdati tako potrdilo (§ 15 zakona o zavarovanju delavcev). Če tega ne stori, ga more oblast kaznovati z globo od 100 do 1500 Din. Če bi se delodajalec odločno branil izdati zahtevano potrdilo, naj ga zahteva uslužbenec pred sigurno pričo. Če niti to ne bi zaleglo, naj gre uslužbenec k uradnemu zdravniku, naj mu razjasni, kakšno delo opravlja pri svojem gospodarju in ga prosi, naj mu nudi zdravniško pomoč. Obenem mora uslužbenec takoj sporočiti zadevo uradu in ga prositi, da izposluje od delodajalca prijavo ter mu prizna dajave. Kdor tako ne postopa in gre k neuradnemu zdravniku, si nakopije stroške, ki mu jih urad ne bo povrnil, ker se ni držal predpisov.

Nezgodna mora biti prijavljena. Mnogokrat se zgodi, da se kdo pri delu ponesreči. Gre k zdravniku, pa ne pove, da je obolenje nastalo vsled poškodbe. Tudi od delodajalca ne zahteva, da prijavi nezgodo uradu. Lahko se zgodi, da začasno ozdravi, po preteku časa pa zopet oboli na posledicah nezgode. Tedaj se pa spomni, da lahko zahteva od urada nezgodno rento, ker se je poškodoval pri delu. Takrat je seveda že vse prepozno in se mu ne prizna renta, ker ni bila nezgodna pravočasno javljena ali pa jo je naknadno nemogoče dokazati. — Za ponesrečence naj velja pravilo: Pri prvi ordinaciji povej zdravniku, da si se poškodoval pri delu. Obenem zahtevaj tudi od gospodarja, da bo prijavil uradu nezgodo na uradnih tiskovinah, in sicer preko uradnega zdravnika. Na ta način se boš izognil občutni škodi, ki bi te sicer zadela vsled malomarnosti.

Dopisi.

Rimske toplice. Naš kraj spada med letovišča. Tu imamo priliko videti razkošje in na drugi strani revščino. Denarja bogatih tujcev so v obilni meri deležni tisti, ki kmata in delavca skubejo do skrajnosti. Vendar odkar je pri nas izdihnil svojo satansko dušo režim JNS, smo se oddahnili. Peščica JNSarjev, ki nas je dolga leta držala na uzdi, je stisnila rep med noge. Delavstvo

je politično organizirano v JRZ, strokovno pa v ZZD. Par nergačev je tudi v JSZ, katero vodijo na levo usmerjeni krščanski socialisti, toda tem zmanjkuje tal; še malo in ostal bo še samo spomin, kot nam je ostal spomin na vodje JNS, ki so se šolali v marksistični šoli, pa najsi bo v Hrastrniku ali kje drugod. Mi in naša organizacija pa korakamo strumno v boljšo bodočnost.

Duhovniki v delavski organizaciji.

Naloga duhovnika je prva ta, da samega sebe služi oltarja vernega ohrani, druga njegova skrb je, da dušam posreduje neposredno odrešenje in posvečevanje milosti, da daruje daritev in deli zakramente, da skrbi za besedo in zgledom, da raste poverjena mu čreda v duhovno kraljestvo božje.

Ne more pa veren čuvár mimo stvarnega življenja in dejanskih razmer, ki v časovnem toku niso indiferentne napram življenju duše. Zapreti se vase, zabarikadirati se za kup učenih knjig in skozi okno gledati, kako živi cesta, to ni življenjsko.

Naša duhovščina je vedno to dobro vedela in je po tem spoznanju življenja delo svoje uravnavala. Tako je neizmerno koristila tistim, ki so bili njenemu poslanstvu zaupani.

Nove razmere z industrializacijo dežele in njenega prebivalstva prinašajo v tem pogledu nove, težke, toda ne nepremagljive naloge.

Industrializacija sama zase z notranjo nujnostjo ustvarja neko kolektivno življenje, ki ga doslej naš človek ni bil vajen in ni dorasel zato njegovim razmeram. Tok tega kolektiva, te nujne skupnosti ga potem tira v določene idejne organizacijske smeri, o katerih vemo, da katolicizmu niso prijazne, ampak so mu čisto skrajno sovražne. Kadar zgrabi ta tok in ga potegne seboj, je za našo stvar navadno za vedno izgubljen.

Ni mogoče misliti, da bi mogel biti duhovnik ob takih danih dejstvih hlade, nezaskrbljen za vse tiste, ki jim ta nevarnost preti. Tisti, ki pozna dolžnost, bo šel na delo, da bo ta nujna skupnost, kolektiv življenja nosil na sebi katoliški pečat. Šel bo in bo organiziral, sam proučeval in druge poučeval, da ohranijo svoj kruh in v borbi zanj svoje duhovno življenje od težkih razmer zastrupljeno.

Danes je ves gorenjski kot eno industrijsko obeležje. V vsaki vasi in vsaki fari rastejo novi časovni toki. V vsako faro je zato treba dosledno katoliške delavske borbene organizacije, ki bo branila kraju in ljudem svetinje pradedov proti vdoru materializma in brezbožja.

Kjer je vsaj deset naših ljudi-delavcev, ki žive v ozračju industrijskih in obrtnih kolektivov, je treba takoj, da jih organizacija poveže z ostalim narodom v enotno katoliško narodno vrsto.

Mi vemo, da je to delo težko, da so duhovniki s premožnejšimi posli že itak preobremenjeni, mislimo pa, da je prav to delo tako velike važnosti, da ni več mogoče drugače, kakor da zgrabimo z obema rokama in delamo.

V vsako faro torej delavsko strokovno organizacijo, ki bo v povezanosti z osta-

limi delavskimi sloji naroda kot elitna vrsta branila brezkompromisno katoliško javno in zasebno življenje. V vsako našo faro podružnico »Zveze združenih delavcev«, da bo sila nove nastajajoče in rastoče skupnosti zbrala poedince v naš kolektiv, v skupnost katoliške moči.

(Ponatis iz lista »Na mejah«)

Krasen uspeh slovenskih telovadcev v Parizu. Tudi slovenski fantje-sportniki so začeli svobodneje dihati. Nič več jim ni telovadba in gojitev športa prepovedana, nima več na telesno vzgojo monopola samo sokolska organizacija. V vrstah slovenskih fantov je zavladalo ogromno navdušenje za telovadbo in šport, povsod se snujejo fantovski krožki, prirejajo se že tekme in nastopi, skoraj se že ne pozna več, da so morali naši slovenski fantje-telovadci osem let počivati. Kako krepke so njihove mišice, pa so pokazali sedaj izbrani slovenski telovadci na mednarodnih telovadnih tekmah, ki jih je priredila pretečeno nedeljo »Mednarodna katoliška športna in telovadna zveza« v Parizu. Velikanskih prireditev se je udeležilo nad 25.000 športnikov. Tekmovanje se je vršilo v soboto in nedeljo. Udeležili so se ga tudi trije slovenski tekmovalci, ki so se nadvse častno plasirali. Ivo Kermavner je zasedel v skupni ocenitvi 4. mesto, Fris Natlačen 7. in Ivo Varšek 9. mesto. Tekmovanja so se udeležili najboljši telovadci vseh evropskih držav, vsega skupaj nad 200 tekmovalcev. Tem bolj častno je, da so se naši slovenski tekmovalci v taki konkurenci tako častno plasirali! Čast in priznanje našim tekmovalcem, ki so slovenski šport v tujini tako častno zastopali. Pri tem uspehu, ki smo ga dosegli po osemletnem počivanju, se moramo zamisliti, kje bi bili danes naši fantje, če pred osmimi leti Orel ne bi bil ukinjen. Kakšen silen razmah bi bila v tem času zavzela telesna vzgoja našega slovenskega naroda!

Nogomet. V Sofiji sta nastopili naša in bolgarska državna reprezentanca. Tekmo smo izgubili z rezultatom 4 : 0. Naš poraz je posledica nagle in brezglave sestave našega moštva, ki je igralo brez ambicije in volje, dočim so nastopili Bolgari sijajno pripravljeni. Ta poraz bi si bili lahko mi prihranili, če bi bili poslali v Sofijo boljše moštvo. V inozemstvu nam je poraz v Sofiji mnogo škodoval. — V nedeljo sta se vršili predzadnji tekmi za vstop v državno ligo. V Mariboru sta se srečala v revanši tekmi sarajevski Sašk in mariborski Železničar. Zmagal je zopet Sašk z rezultatom 5 : 4 ter s tem dokazal, da je boljše moštvo. V Beogradu je zmagalo Jedinstvo nad novosadsko Vojvodino 4 : 2. Kot finalista sta sedaj ostala Sašk in Jedinstvo ter se bosta v nedeljo pomerila med seboj. Zmagovalec vstopi potem v državno ligo mesto izpadle osješke Slavije.

Zbor kolestarjev v Celju. V nedeljo se je vršila 15. jubilejna zvezdna dirka v Celje, katere pa se niso udeležili ne Mariborčani, ne Zagrebčani, pač pa kolestarski športniki iz Ljubljane, Konjic in seveda domačini Celjani. Po dirkah se je vršilo v hotelu Hubertus zborovanje kolestarjev, na katerem so poročali funkcionarji zveze. — Na Bolgarskem so se vršile velike cestne dirke med Sofijo in Varno ob Črnem morju, katerih so se udeležili tudi najboljši jugoslovanski dirkači ter romunski kolestarji. V skupni oceni si je priboril zmago Jugoslovanc Grgac iz Zagreba. Prav dobro sta se plasirala tudi Slovenec Prosinček in Gartner.

Tenis. Na Dunaju se je vršila prva tekma za srednjeevropski teniški pokal med našimi in avstrijskimi reprezentanti. Zmagali so naši, ki so dobili štiri in izgubili dve igri. Zastopali so nas naši prvaki Funček, Palada, Kukuljevič in Mitlić. — Mariborsko teniško moštvo SK Rapida si je letos izvojevalo prvenstvo zapadnega dela države ter se je tako usposobilo za končno finalno tekmovalce za državno prvenstvo moštev. Za mariborski tenis je to lep uspeh.

tako pripravljene dobrote ter radi oči, ki so ga gledale, njega, novega prišleca. Priklonil se je z glavo, nerodno, kakor je to delal v mladosti pred Marijinim kipom, ki je visel na hrastu, ter je sedel. Gospa Heilman se je v veliko Gilbertovo začudenje prekrizala, ko je sedla za mizo, nato je prinesla juho. Ljudje so pridno jedli ter se glasno pogovarjali med seboj. Gospa Heilman se je včasih smejala njihovim rečem, toda nanjo niso merili, bolj radi njene plemenitosti, kakor radi ugleda. Mož, zdravnan, večji za glavo nad drugimi — čeprav so bili nekateri velike rasti, — je umerjeno jedel juho, kruh, meso ter pil v močnih požirkih pivo, gledajoč steno nasproti sebi, kakor če bi zadaj videl polja, kjer je bilo spravljjanje končano, kjer je utrjena zemlja pričakovala in zahtevala počitka. In on je mislil na polja, jim delil setve ter jih silil k življenju. Razmišljanje in računanje je le redko kdaj zapustilo te male trdne oči, trde do zemlje, trde do ljudi, trde do živali. Pri mizi je bil kakor nem. Ukaze je dajal zjutraj ob pol petih ali ob šestih, kakor je pač bil letni čas, ko so bili vsi delavci te velike kmečke tovarne zbrani na dvorišču.

Večerja se je končala, ko je eden izmed volarjev potegnil iz svojega žepa pipo in zavoj belgijskega tobaka, prižgal ter se zleknil na stolu in njegov obraz se je zdel rdeč in moder radi svita ognja in dima. Ostal je pri mizi, z rokami naslonjen na njo, medtem ko so drugi hlapci zapuščali sobo, da bi kadili zunaj, ali se ohladili, ko so dekile pospravljale krožnike in vrče. Gilbert ni rekel niti besede. Tudi on bi rad kadil, toda dejanje tega Pikardijca, ki si je prižgal pipo v bližini gospodinje in še čisto blizu nje, se mu je zdelo proti vljudnosti. V Nièvr niso tako delali. In nekaj, da bi poučil in nekaj iz želje, da bi ga videli, je odmaknil stol od mize, ga nesel do peči, ki je bila v koncu sobe ter dvignil svojo kapo in vprašal:

— Lahko, gospodinja, prižgem, prosim?

Pokazal je pipo v svoji dlani.

— Seveda, gospod Kloké. Tukaj lahko vsak kadi.

Obrnila se je, da je to rekla. Nato je znova poslušala svojega moža, ki je bil mnogo večji od nje ter je glasno govoril, kako če bi ošteval gospo Heilman, radi kakega pogreška pri delu, ki ga je dovršila. Ko je zapustil jedilnico, je pomagala služkinjam pospravljati in ko je šla mimo Gilberta, je rekla:

— Nisem še videla tako lepih volov iz Nièvr, kakor so vaši. Če so še pri vpregi dobri, je to res lepo.

— Zelo jih hvalite, je rekel Gilbert ter pomaknil čepico nazaj in na tihem je ponovil to, kar so rekli o njih.

Ko je pokadil, se je dvignil. Soba je bila prazna. Na dvorišču, pod zvezdami brez lune, so dremale živali, leže ali stoje z razkoračenimi nogami, da bi boljše stale. Gilbert je želel, da bi poznal svoj novi dom. Velika vrata so ostala odprta do dosetih; potem je bila kmetija zaprta in je bila kakor trdnjava iz opeke na ravnini vzdolž katere je bril veter. Gilbert je šel naprej, roke je imel v žepih. Od nekod je prišel gorak in trepetajoč zrak. Troje mož je sedelo na kameniti klopi, na desno od vhoda. Še bolj daleč je Gilbert slutil drugega, ki je dal roko okoli neke ženske, brez dvoma služkinje. Nenadna žalost ga je obrnila od te strani, kjer se ljubijo. Volar je sklonil glavo skozi vrata na levo in tam preko, kjer so se v noči pogrezale poti, zemlja, telegrafski drogovi, je opazil ogenj, ki ni razsvetljeval in okoli katerega se je zibala drobna svetloba.

— Kaj je to? je vprašal.

Neki glas je odgovoril:

— Velika peč v Kievren, Kievren v Belgiji. Še ničesar ne poznaš?

Ni odgovoril, toda obrnil se je in šel proti hlevu, kjer bi moral spati.

Njegova postelj ni bila več, kakor v mladosti na Viži, postavljena v hlevski kot in obdana s plotom radi živalskih rogov, ampak je visela pet čevljev nad zemljo, sredi dolge vrste živali, razsvetljena od svetilk, ki je visela na železnem kavljju. Gilbert je šel po lestvi, ko je pregledal jasli, da bi videl, če ničesar ne manjka njegovim volom, in nad trideset pregibajočih se hrbtov, razporejenih na desno in levo, katerih belina se je manjšala bolj in bolj do konca dolgega poslopja, skušal je zaspati. Ključ utrujenosti radi potovanja je dolgo časa bedel. Ni mislil niti na Marijo, niti na naselje Volčji dol, niti ne na svoje tovariše, na nič tega, kar mu je bilo nekaj sosednje. Sramota, strah pred trpljenjem, to je povzročilo, da se je umikal spominom ter je mislil na čas, ko je ležal na precej podobnem ležišču pri gospodu Fortié. Primerjal je to preteklo s tem, kar je pravkar spoznal v Pikardiji, in je zaključeval: »Zakaj sem prišel v Onaing rajši kot v Lyon ali v okolico Pariza, ali na šampanjska polja, kjer je tudi poznano sladkorno pridelovanje?« Nobenega razloga ni našel za to, čutil se je tujca, ki ga nič ne veže in nič ne zadržuje. Premislil je še enkrat najmanjša večerna dela in obraze ljudi. Proti volji se mu je vračala slika te žene, objete od moža v mraku poslopja, in ga vznemirjala. Doma se je malo brigal za dečke in dekleta, ki jih je srečaval, vse zaljubljene, mogoče je le pomislil: »Poročili se bodo, čim prej tem bolje.« Toda na tem ležišču v Pikardiji, zakaj so bila ta videnja bolj vabljiva? Zakaj se je kri volarja, ki je že dolgo živel, razgrela, kakor mladeničeva? Gilbert je razumel, da sprememba ni le okoli njega. Čutil je, da je mnogo šibkejši kot v Fontenáj. Priče njegovega navadnega življenja so bile tako daleč, tako daleč...

Silen pikardijski veter je zavijal okoli hlevskih zidov.

(Dalje sledi)